

Warszawa, 19-02-2026 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Adam Krzywoń

XI.814.2.2025.JK

Pan
Tomasz Szymański
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i
Administracji
ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

w nawiązaniu do uprzedniej korespondencji¹ pragnę wskazać, że Rzecznik Praw Obywatelskich dostrzega działania Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, które doprowadziły do zwiększenia środków w budżecie państwa przewidzianych na realizację zadań z obszaru podtrzymania kultury mniejszości narodowych i etnicznych w 2026 roku. Niestety, w świetle przekazanych Rzecznikowi informacji, nawet przy uwzględnieniu tych pozytywnych zmian, zakładane środki nie zapewniają jednak stabilności niezbędnej dla realizacji zadań, o których mowa w art. 18 ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 75; dalej: ustawa o mniejszościach).

¹ Pismo RPO z 21 listopada 2025 r. oraz odpowiedź MSWiA z 23 stycznia 2026 r. znak: DWRMNIE-WMNIE.0790.1.2026(4)).

Konkretnym przykładem niedoskonałości obecnego systemu finansowania kultury mniejszości jest sytuacja, w której część organizacji mniejszościowych w drugiej połowie lutego nadal oczekuje na zawarcie umów na realizację zadań w bieżącym roku. Dotyczy to zadań służących podtrzymaniu i rozwojowi tożsamości kulturowej mniejszości, na które przyznano już dotacje. Oznacza to, że w okresie oczekiwania na wypłatę dotacji koszty bieżącej działalności organizacji muszą być pokrywane ze środków własnych. Sytuacja ta jest szczególnie dotkliwa w miesiącach zimowych, gdy na organizacjach pozarządowych spoczywa obowiązek finansowania nie tylko stałych kosztów funkcjonowania, lecz także zwiększonych wydatków na energię.

Problem ten został dostrzeżony przez Komitet Ekspertów Europejskiej Karty Języków Regionalnych i Mniejszościowych, który w raporcie z 2023 r.² rekomendował podjęcie działań zapewniających stabilne finansowanie kultury mniejszości. W raporcie wskazano jednocześnie, że z powodu opóźnionych wypłat przyznanych dotacji mniejszości są zmuszone do zaciągania pożyczek lub negocjowania odroczonej terminowości płatności z dostawcami, co w istotny sposób ogranicza ich działalność kulturalną³.

Należy również zauważyć, że mimo zwiększenia środków finansowych przeznaczonych na działania mniejszości, niektóre zadania otrzymały dofinansowanie niższe niż w latach ubiegłych. Obniżenie poziomu finansowania przy jednoczesnym wzroście koniecznych nakładów na realizację działania, jak np. płacy minimalnej, sprawia że organizacjom brakuje środków na zatrudnienie niezbędnej kadry. Taka sytuacja wystąpiła m.in. w przypadku działalności wydawniczej mniejszości słowackiej – przyznane środki na wydawanie miesięcznika „Život” w 2026 r. są o 35 tysięcy złotych niższe niż rok wcześniej.

² Zob. p. 74 Czwartego raportu Komitetu Ekspertów do spraw Europejskiej Karty języków regionalnych i mniejszościowych, przyjętego 14 czerwca 2023 r. (MIN-LANG(2023)11).

³ Zob. op. cit. p. 72.

Przypominam, że zarówno z aktów prawa międzynarodowego (art. 5 ust. 1 Konwencji Ramowej⁴, art. 12 ust. 1 lit. a Karty Języków Regionalnych⁵), jak i prawa krajowego (art. 35 Konstytucji RP, art. 18 ust. 1 ustawy o mniejszościach) wynika pozytywny obowiązek władz publicznych polegający na wspieraniu tworzenia warunków umożliwiających pełną realizację praw mniejszości do zachowania oraz rozwoju własnego języka, obyczajów, tradycji i kultury. Warunkiem umożliwiającym mniejszościom realizację tego prawa jest przede wszystkim stabilne finansowanie ich działalności kulturalnej, kluczowe znaczenie ma przy tym uwzględnienie rosnących kosztów z przyczyn niezależnych od wnioskodawców.

W związku z powyższym, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2024 r. poz. 1264), zwracam się z uprzejmą prośbą o ustosunkowanie się do przedstawionych uwag. Będę także wdzięczny za powiadomienie Rzecznika o przyjętym harmonogramie zawierania umów z organizacjami, którym przyznano dotacje celowe i podmiotowe na realizację zadań wskazanych w art. 18 ust. 2 pkt 1 oraz 3-9 ustawy o mniejszościach. Proszę ponadto o informację na temat liczby otrzymanych wniosków o zwiększenie dofinansowania realizowanego zadania oraz o sposobie ich rozpatrzenia. Będę w szczególności zobowiązany za przekazanie kopii odpowiedzi udzielonej na wniosek Towarzystwa Słowaków w Polsce z dnia 22 stycznia 2026 r. (znak: L. dz. 8 /26).

Z góry uprzejmie dziękuję za udzielone informacje.

Z poważaniem

Adam Krzywoń

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

⁴ Konwencja Ramowa o ochronie mniejszości narodowych, sporządzona w Strasburgu dnia 1 lutego 1995 r. (Dz. U. z 2002 r. Nr 22, poz. 209).

⁵ Europejska karta języków regionalnych lub mniejszościowych, sporządzona w Strasburgu dnia 5 listopada 1992 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 137, poz. 1121).